

Nr 247.

Av herr von Seth m. fl., angående fartygstelegrafisternas utbildnings- och anställningsförhållanden.

Förhållandena inom fartygsradiotelegrafistkåren erbjuda en speciell sida av det nutida arbetslöshetsproblemet, vilken synes oss äga rätt att påkalla statsmakternas uppmärksamhet. Vi möta här en kategori yrkesutövare, vilken i nuvarande stund har att vidkännas en arbetslöshet på omkring 50 proc.

De fartygsradiostationer, som för närvarande äro i funktion inom våra sjökommunikationer, uthyras, som bekant, av kungl. telegrafverket till Sveriges rederier. Dessa äro själva hänvisade till att ombesörja radions betjäning. Det system, som för besättandet av platserna inom denna verksamhetsgren tillämpas, består däri, att kungl. telegrafverket anordnar kurser för radiotelegrafister, från vilka de utexaminerade eleverna senare anställas av de enskilda rederiföretagen. De utbildningskostnader — bl. a. en kursavgift på 200 kr. — som eleverna få vidkännas, bäras av dessa ensamma. Det anses emellertid senare från kungl. telegrafverkets sida icke föreligga något samband mellan de sålunda av verket utbildade och verket självt, i trots av, som nyss betonats, kungl. telegrafverket står som »företagare» på de olika fartyg, det här gäller. Fartygstelegrafisterna äga t. ex. ingen möjlighet att under nuvarande förhållanden erhålla sysselsättning i land, ehuru ett dylikt arrangemang må te sig ganska naturligt, för att ej säga självfallet.

Inom de större sjöfartsnationerna har en nyutbildad telegrafist som regel fått fullgöra sina första tjänsteår till sjöss för att sedermera efter duglighet och tillgång på lediga platser befordras till t. ex. kuststationstjänst. Tjänsteåren till sjöss hava alltså räknats som merit för framtida landanställning. Ett dylikt betraktelsesätt på det problem, som här föreligger, synes oss vara präglad av en sund och riktig logik.

Det i Sverige tillämpade systemet är desto mera diskutabelt som kungl. telegrafverket, samtidigt med att det anordnar kurser för utbildning av fartygstelegrafister, *likaledes* anordnar kurser för sin personal, avsedda att förbereda till tjänst vid de här tidigare omnämnda kuststationerna. Härigenom berövas fartygstelegrafisterna alla möjligheter att någonsin komma i tryggade anställningsförhållanden.

En systemförändring i den riktningen, att tjänsteår som fartygstelegrafist räknades såsom merit vid tillsättandet av lediga kuststations- eller markstationsradioanläggningar för flygväsendets behov, vilket senare för fartygstelegrafisternas del i vissa fall tillämpats, torde vara av behovet påkallad.

Likaledes vilja vi fästa uppmärksamheten på den rimliga fordran, som ligger däri, att radiotelegrafister, som i militär tjänst erhållit radiotelegrafist-

certifikat, borde få ifrågakomma bland de kretsar, ur vilka kungl. telegrafverket tager sitt behov av telegrafister. Ett dylikt system måste te sig betydligt mera verklighetsbetonat i jämförelse med det nu tillämpade, då kungl. telegrafverket med *extra* kostnad för statsverket *nyutbildar* radiotelegrafister för behovet ur verkets egen personal. De fördelar som, med hänsyn till bl. a. civilanställningsfrågans lyckliga lösning, här föreligga torde vara alltför uppenbara för att vara i behov av en närmare kommentar.

Det är att märka, att någon merkostnad för statsverket med anledning av detta arrangemang ej behöver uppstå. Statsverket erhåller, utan att behöva bekymra sig om extra kostnad för personalens utbildning, vilket nu är fallet, fullt utbildad och erfaren personal.

I detta sammanhang vilja vi även som vår mening framhålla, att de löneförmåner, som vid framtida anställning på kust- eller landstation komma att tillämpas för f. d. fartygstelegrafister, ej böra understiga de, som utgå för kungl. telegrafverkets extra radiotelegrafister. De pensionsavgifter, som komma ifråga, kunna påföras efter en glidande skala, så att för äldre en högre avgift än för de yngre skulle utgå.

Vi ha redan tidigare erinrat om, att en arbetslöshet inom yrket på omkring 50 proc. här föreligger. Genom de förändrade grunderna till behandling av här omnämnda kategori skulle det egenartade resultatet vinnas, att en minskning av arbetslöshet åstadkommes *utan* kostnad för statsverket. Det synes oss i samband därmed vara ett ofrånkomligt krav, att kungl. telegrafverket icke på sätt, som här angivits, anordnar ytterligare utbildningskurser för radiotelegrafister för sin egen nuvarande personal eller för allmänheten, så länge en kår, vilken dock så nära sammanhänger med kungl. telegrafverkets verksamhet och vilken till övervägande del av detsamma erhållit sin utbildning och första anställning vid dess anläggningar, går sysslölös.

Med stöd av vad sålunda anförts tillåta vi oss hemställa,

att riksdagen måtte besluta att taga här framlagda synpunkter på fartygstelegrafisternas utbildnings- och anställningshållanden under sin prövning samt att i huvudsaklig anslutning till det här förda resonemanget besluta om nya grunder för deras bedömande och lösning.

Stockholm den 22 januari 1935.

T. G. v. Seth.

G. Arnemark.

E. Thorell.